วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2568) Article ID: e282667

บทความวิจัย / Research Article

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดมหาสารคาม

A Study of Relationship Between High School Students' Decision Influencing Factors to Pursue Undergraduate Study in Maha Sarakham Province

ARTCLEINFO
Article history
Received: March 11, 2025
Revised: August 24, 2025
Accepted: August 26, 2025

พิชิต เปลี่ยนขำ[1,*], สุธินี อัตถากร[2], ชาคร คัยนันทน์[3]
สิริกัญญา เสติ[4] และ อนุชา ลาวงค์[5]
Pichit Pliankham[1,*], Suthinee Atthakorn[2], Chakorn Kaiyanan[3]
Sirikanya Seti[4] and Anucha Lavong[5]

ABSTRACT

This research aims to: (1) examine the relationship between the high school students' decisions influencing factors to pursue undergraduate studies in Maha Sarakham province; (2) explore the key success factors of curriculum promotion through collaborative network schools in Maha Sarakham province; and (3) identify the appropriate strategies for curriculum promotion to increase the number of applicants and enrollment confirmations. The sample group consists of 480 high school students from three collaborative network schools in Maha Sarakham province: (1) Phadungnaree School in Mueang District, (2) Phayakkhaphum Witthayakharn School in Phayakkhaphum Phisai District, and (3) Kanthara -wichai School in Kantharawichai District. The research instruments included (1) a questionnaire, (2) an in-depth interview form, and (3) a structured interview form. The statistics were mean and standard deviation, as well as multiple linear regression analysis to examine the students' decisions influencing factors to pursue higher education.

The research findings revealed that: 1) The sample's decision influencing factors in Maha Sarakham Province, ranged to the higest to the lowest mean scores; the curriculum and environmental factors, the curriculum factor was the greatest influencer for their decision-making ($\bar{X}$=4.19, S.D.=0.872), the economic and social conditions factor was at 4.09 ($\bar{X}$=4.09, S.D.=0.845)., the expectations factor was at 3.96 ($\bar{X}$=3.96, S.D.=0.942), and the physical characteristics of the curriculum was at 3.96 ($\bar{X}$=3.96, S.D.=0.915) respectively. Regarding personal factors affected the students' decisions was their grade point average was at 3.61 ($\bar{X}$=3.61, S.D.=1.027), their parents' occupations factor was at 3.34 ($\bar{X}$=3.34, S.D.=1.136), their age at 3.08 ($\bar{X}$=3.08, S.D.=1.090), and their gender was at 2.90 ($\bar{X}$=2.90, S.D.= 1.168), respectively. 2) The overall for the appropriated curriculum promotion strategies to increase the number of applicants and confirmed enrollments was rated at a high level.

Keywords: Influencing Factors, Decision, Undergratuate Study

[1-5] อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Lecturer, Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Saraham University, Thailand.
*Corresponding author; e-Mail address: phichitpeliynkha@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรภายใต้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการเพิ่มจำนวนผู้สมัครและยืนยันสิทธิ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง 2) โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และ 3) โรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (หลักสูตรและสภาพแวดล้อม) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.19, S.D.=0.872) และรองลงมา คือ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}$=4.09, S.D.=0.845) ส่วนความคาดหวัง ($\bar{X}$=3.96, S.D.=0.942) และลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร ($\bar{X}$=3.96, S.D.=0.915) ตามลำดับ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (ด้านส่วนบุคคล) พบว่า เกรดเฉลี่ย มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อมากที่สุด ($\bar{X}$=3.61, S.D.=1.027) รองลงมา คือ อาชีพของผู้ปกครอง ($\bar{X}$=3.34, S.D.=1.136) อายุ ($\bar{X}$=3.08, S.D.=1.090) และเพศ ($\bar{X}$=2.90, S.D.=1.168) ตามลำดับ และ 2) การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครและยืนยันสิทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล, การตัดสินใจ, การศึกษาระดับปริญญาตรี

บทนำ

จากแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “อุดมศึกษาสร้างคน สร้างปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน” และมียุทธศาสตร์สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ พัฒนาศักยภาพคนและสมรรถนะกำลังคน ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยและนวัตกรรม ปฏิรูประบบอุดมศึกษาให้เป็นธรรมาภิบาล บนพื้นฐานอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่ต้องเน้นสมรรถนะเชิงวิชาชีพและคุณธรรมควบคู่กัน (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566) สอดคล้องกับสมรรถนะ 5 ด้านของบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมและสามารถปรับวิถีชีวิตภายใต้ความขัดแย้งทางค่านิยมรวมทั้งมีการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม 2) มีความรู้ทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้รวมทั้งสร้างนวัตกรรมบนพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ 3) สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่มีความซับซ้อนได้อย่างเหมาะสมตลอดจนนำทักษะทางการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่มีความเป็นพลวัตและมีความสลับซับซ้อนได้อันนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ 4) สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความหลากหลายรับฟังความเห็นที่แตกต่างและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์มีภาวะผู้นำในทางวิชาการและสามารถแสดงความเห็นเชิงวิพากษ์บนฐานแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ 5) มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์รวมถึงมีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือในทางสถิติขั้นพื้นฐานในการแก้ปัญหาทางการวิจัยได้อย่างถูกต้องรวมทั้งสามารถใช้เครื่องมือทางสถิติมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2558)

การศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการเตรียมบัณฑิตเพื่อเข้าสู่อาชีพด้านบริหารงานภาครัฐโดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งพบว่าการขยายตัวของหลักสูตรอย่างรวดเร็วระหว่าง พ.ศ. 2561-2562 นั้นมีผลจากความ

ต้องการของภาครัฐและนักศึกษา รวมถึงแรงจูงใจด้านรายได้ของสถาบันการศึกษา แต่ก็สร้างปัญหาอย่างชัดเจนต่อคุณภาพบัณฑิตและภาพรวมของหลักสูตร (บุญช่วย แจ้งเวชฉาย, 2561)

จากสภาพปัจจุบัน พบว่า ประชากรในประเทศจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้นั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นความสำคัญในการทำให้คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่จะทำให้นักเรียนนั้น มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมสิ่งนั้นก็คือ การศึกษา โดยส่วนใหญ่ประชากรของประเทศให้ความสำคัญแก่การศึกษา รวมถึงรัฐบาลได้มีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใส่ใจในเรื่องการศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จในชีวิต และสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ จังหวัดมหาสารคาม ถือเป็นเมืองแห่งการศึกษามาช้านาน ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่ง ตักศิลานคร เนื่องจากมีวิทยาลัยครู วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยคณาสวัสดิ์ มีนิสิต นักศึกษาเป็นจำนวนมากหลั่งไหลมาจากทุกภาคของประเทศไทย ทำให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีโรงเรียนที่จัดการเรียบนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 6 สหวิทยาเขต อันได้แก่ 1. สหวิทยาเขตเจริญราชเดช รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองมหาสารคาม (ยกเว้นโรงเรียนผดุงนารี) และอำเภอกุดรัง 2. สหวิทยาเขตตักศิลา รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองมหาสารคาม (เฉพาะโรงเรียนผดุงนารี) อำเภอแกดำ อำเภอกันทรวิชัย และอำเภอบรบือ (เฉพาะโรงเรียนโนนราษีวิทยา) 3. สหวิทยาเขตบรบือ รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอบรบือ (ยกเว้นโรงเรียนโนนราษีวิทยา) 4. สหวิทยาเขตพุทธมณฑลเทพปทุม รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอวาปีปทุมและอำเภอนาดูน 5. สหวิทยาเขตสารคามใต้ รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัยและอำเภอยางสีสุราช 6. สหวิทยาเขตสะดืออีสาน รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอชื่นชม

นอกจากนี้มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดมหาสารคามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การตัดสินใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้รับผลกระทบจากหลากหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของจังหวัดมหาสารคามที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอย่างน้อย 5 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน ทำให้แรงงานวัยทำงานจำนวนมากสูญเสียรายได้หรือตกงาน ส่งผลต่อสถานะทางการเงินของครอบครัวโดยตรง แม้ว่ารายได้ในบางครัวเรือนอาจไม่ลดลง แต่รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นในช่วงภาวะวิกฤตนี้กลับเป็นภาระสำคัญที่ทำให้นักเรียนหลายคนจำเป็นต้องชะลอหรือยกเลิกการศึกษาต่อ งานวิจัยในระบบ TCAS ปี 2565 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีส่วนทำให้นักเรียนสละสิทธิ์เข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยคิดเป็นสัดส่วนถึง 2.48% (สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566) ประการที่สอง คือ รายได้ครอบครัวกับภาระค่ากู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) แม้รัฐบาลจะมีนโยบายสนับสนุนผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้เพื่อการศึกษาได้ แต่ในความเป็นจริง ครอบครัวจำนวนมากมีความลังเลหรือไม่สนับสนุนให้ผู้เรียนกู้ยืม เพราะกังวลถึงภาระหนี้สินในอนาคตของนักเรียน ซึ่งอาจกลายเป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงทางการเงินหลังจบการศึกษา ประการที่สาม คือแนวโน้มอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลง แม้รัฐจะพยายามกระตุ้นการเพิ่มประชากรผ่านมาตรการจูงใจ เช่น เงินอุดหนุนบุตร แต่ก็ยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแนวโน้มอัตราการเกิดได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้จำนวนนักเรียนในแต่ละรุ่นลดลง และการแข่งขันเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาลดลงเช่นกัน ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนหันมาใคร่ครวญเรื่องต้นทุนและความมั่นคงในการเลือกเรียนต่อมากขึ้น ประการที่สี่ คือการตลาดของสถาบันการศึกษา ในบริบทที่มีการแข่งขันสูง มหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคเอกชนได้นำแนวคิดการตลาดเข้ามาใช้ในการสื่อสารเพื่อดึงดูดนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนการศึกษา ของรางวัล เช่น iPad หรือ iPhone หรือการสนับสนุนค่าธรรมเนียมแรกเข้า ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของนักเรียนที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดทางการเงิน ประการสุดท้าย คือบทบาทของเครือข่ายโรงเรียนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินโครงการสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมในพื้นที่ เช่น โรงเรียนผดุงนารี โรงเรียนกันทรวิชัย และโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย เพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภาครัฐ ซึ่งแนวทางนี้ช่วยลดช่องว่างระหว่างระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา และสร้างความชัดเจนในเส้นทางการศึกษาให้กับนักเรียน (ศูนย์วิจัยรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2566) จะเห็นได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาอย่างรอบด้าน หากต้องการวางแผนพัฒนาหลักสูตรหรือแนวทางประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม

ดังนั้น คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการตามภารกิจโดยดำเนินการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดมหาสารคาม การดำเนินการโครงการในครั้งนี้ โรงเรียนร่วมดำเนินการได้แก่ โรงเรียนผดุงนารี โรงเรียนกันทรวิชัย และโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และประสานเครือข่ายของหลักสูตรของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครและยืนยันสิทธิ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา ระบุปัญหาการวิจัย การเลือกรูปแบบการวิจัย การกำหนดกิจกรรม เวลา งบประมาณ และบุคลากรที่ต้องใช้
2. สร้างและทดสอบแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรภายใต้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน ในจังหวัดมหาสารคาม
4. วิเคราะห์ข้อมูล สนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติม
5. จัดกิจกรรม/โครงการในการอบรมด้านการบริหารและการเมืองการปกครองให้กับนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดมหาสารคาม
6. เขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ การนำเสนอรายงาน และการแก้ไขปรับปรุงรายงาน

กลุ่มที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มที่ศึกษามี ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายใต้เครือข่ายภาคี ในจังหวัดมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,780 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายใต้เครือข่ายภาคี จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 2) โรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 3) โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro yamane) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 480 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

กรอบแนวคิด

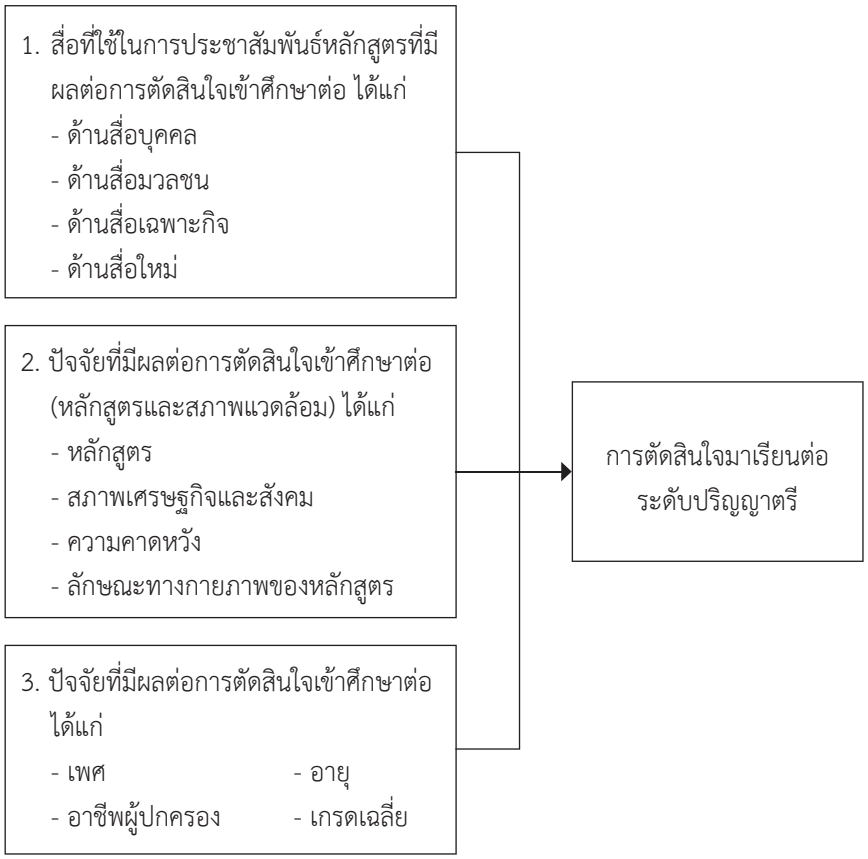

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลาย จังหวัดมหาสารคาม โดยคำถามจะมีทั้งปลายปิดที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตอบ และปลายเปิดให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพผู้ปกครอง ระดับการศึกษา นักเรียนศึกษาอยู่ในแผนการเรียน เกรดเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล จำนวน 4 ข้อ ด้านสื่อมวลชน จำนวน 5 ข้อ ด้านสื่อเฉพาะกิจ จำนวน 4 ข้อ และด้านสื่อใหม่ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (หลักสูตรและสภาพแวดล้อม)

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพผู้ปกครอง เกรดเฉลี่ย

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ได้แก่ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มี 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) เมื่อนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมิน ปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.65-4.70

จากนั้นนำ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาทำ การวิเคราะห์ แปลผล และ สรุปรายงานคำนวณหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายจังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวม ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ก่อนเริ่มดำเนินการ ผู้วิจัยได้ประสานขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนและอธิบายจุดประสงค์ของการศึกษาให้ทางโรงเรียนเข้าใจ ก่อนแจกแบบสอบถาม จากนั้นจัดทำแบบสอบถาม และนำไปมอบให้กับคุณครูในโรงเรียนช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำบัญชีรายชื่อนักเรียนมาทำการสุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้มาทั้งสิ้น ตามจำนวนตัวอย่างและสัดส่วนจากทุกโรงเรียนในเครือข่ายความร่วมมือ

3. นอกจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมจากคุณครูแนะแนว รองผู้อำนวยการโรงเรียน ในมุมมองการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อสร้างการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

4. เมื่อเสร็จสิ้นการสำรวจ โดยผู้วิจัยติดต่อรับแบบสอบคืนและตรวจสอบแบบสอบด้วยตนเอง

5. นำผลจากการรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ และสรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้เก็บมาแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระ และระดับความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรภายใต้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินการ และระดับความคิดเห็นเพื่อการแปลผลข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด และระหว่างตัวแปรปัจจัยอิสระ กับระดับความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรภายใต้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายจังหวัดมหาสารคาม โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามและการวิเคราะห์ทางสถิติ ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	109	22.70
หญิง	371	77.30
รวม	480	
2. อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	2	0.40
15 - 16 ปี	30	6.30
16 - 17 ปี	344	71.70
18 ปี ขึ้นไป	104	21.70
3. อาชีพผู้ปกครอง		
รับราชการ	39	8.10
รัฐวิสาหกิจ	6	1.30
พนักงานบริษัท	43	9.00
เกษตรกร	118	24.60
รับจ้างทั่วไป	217	45.20
อาชีพอื่น ๆ	57	11.90
4. ระดับการศึกษา (ปัจจุบันศึกษาในระดับ)		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	34	7.10
มัธยมศึกษาปีที่ 5	219	45.60
มัธยมศึกษาปีที่ 6	227	47.30
5. นักเรียนศึกษาอยู่ในแผนการเรียน		
วิทย์-คณิต	312	65.00
ศิลป์-คำนวณ	41	8.50
ศิลป์-ภาษา	74	15.40
ศิลป์-สังคม	41	8.50
ศิลป์-ทั่วไป	3	0.60
แผนอื่น ๆ	9	1.90
6. เกรดเฉลี่ย		
ต่ำกว่า 2.50	13	2.70
2.51-3.00	106	22.10
3.01-3.50	180	37.50
3.51-4.00	181	37.70

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง (77.30%) อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 16-17 ปี (71.70%) อาชีพผู้ปกครองหลักคือ รับจ้างทั่วไป (45.20%) และเกษตรกร (24.60%) นักเรียนส่วนใหญ่มาจากแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (65.00%)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ประเด็นแบบสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสื่อบุคคล			
1. บิดามารดา ผู้ปกครอง	3.84	1.07	มาก
2. ญาติ พี่น้อง	2.89	1.16	ปานกลาง
3. รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อนรุ่นเดียวกัน	3.20	1.10	มาก
4. ตัดสินใจด้วยตนเอง	4.34	0.89	มากที่สุด
ด้านสื่อมวลชน			
1. หนังสือพิมพ์	2.30	1.13	น้อย
2. วิทยุ	2.06	1.05	น้อย
3. โทรทัศน์	2.74	1.10	ปานกลาง
4. นิตยสาร วารสาร	2.59	1.09	น้อย
5. ไม่มีสื่อข้างต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจ	2.70	1.35	ปานกลาง
ด้านสื่อเฉพาะกิจ			
1. แผ่นพับ โบว์ชัวร์	3.26	1.14	ปานกลาง
2. ป้ายประชาสัมพันธ์	3.25	1.07	ปานกลาง
3. จดหมายแนะนำไปหน่วยงาน	2.87	1.16	ปานกลาง
4. ไม่มีสื่อข้างต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจ	2.61	1.29	ปานกลาง
ด้านสื่อใหม่			
1. เว็บไซต์มหาวิทยาลัย	4.05	0.95	มาก
2. เว็บไซต์คณะ	4.06	0.94	มาก
3. Facebook ของคณะ	4.05	0.89	มาก
4. Facebook ของหลักสูตร	4.00	0.94	มาก
5. Google	3.63	1.04	มาก
6. Line	3.27	1.10	ปานกลาง
7. Tiktok	3.70	1.10	มาก
8. Instagram	3.40	1.14	ปานกลาง
9. Youtube	3.27	1.19	ปานกลาง
10. อื่น ๆ	2.74	1.18	ปานกลาง
11. ไม่มีสื่อข้างต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจ	2.41	1.29	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ได้แก่ ปัจจัยสื่อบุคคล ในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีอิทธิพลสูงสุด ($\bar{X}$=4.34, S.D.=0.893) รองลงมาคือบิดามารดา ($\bar{X}$=3.84, S.D.=1.071) ปัจจัยสื่อใหม่ ในด้านของเว็บไซต์มหาวิทยาลัย ($\bar{X}$=4.05, S.D.=0.953) และ Facebook คณะ ($\bar{X}$=4.05, S.D.=0.894) มีอิทธิพลสูง ปัจจัยหลักสูตรและสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตรมีอิทธิพลสูงสุด ($\bar{X}$=4.19, S.D.=0.872) ตามด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}$=4.09, S.D.=0.845) และปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เกรดเฉลี่ยมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{X}$=3.61, S.D.=1.027) และปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยสุด ได้แก่ ปัจจัยสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ ($\bar{X}$=2.30, S.D.=1.131) และวิทยุ ($\bar{X}$=2.06, S.D.=1.051) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 ข้อมูลแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (หลักสูตรและสภาพแวดล้อม)

ประเด็นแบบสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตร	4.19	0.872	มาก
2. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	4.09	0.845	มาก
3. ความคาดหวัง	3.96	0.942	มาก
4. ลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร	3.96	0.915	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (หลักสูตรและสภาพแวดล้อม) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.19, S.D.=0.872) และรองลงมา คือ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}$=4.09, S.D.=0.845) ส่วนความคาดหวังและลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร ($\bar{X}$=3.96, S.D.=0.942, 0.915) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

ตัวแปร	หลักสูตร	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	ความคาดหวัง	ลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร
1. หลักสูตร	1.000	0.664	0.583	0.602
2. สภาพเศรษฐกิจและสังคม		1.000	0.549	0.625
3. ความคาดหวัง			1.000	0.603
4. ลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร				1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient, r) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ 1) หลักสูตร 2) สภาพเศรษฐกิจและสังคม 3) ความคาดหวัง และ 4) ลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร พบว่าปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกันในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านหลักสูตร เศรษฐกิจและสังคม ความคาดหวัง และลักษณะทางกายภาพของหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม อาจช่วยเสริมสร้างการตัดสินใจของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 5 ข้อมูลแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (ด้านส่วนบุคคล)

ประเด็นแบบสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เพศ	2.90	1.168	ปานกลาง
2. อายุ	3.08	1.090	ปานกลาง
3. อาชีพของผู้ปกครอง	3.34	1.136	ปานกลาง
4. เกรดเฉลี่ย	3.61	1.027	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ (ด้านส่วนบุคคล) พบว่า เกรดเฉลี่ยมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อมากที่สุด ($\bar{X}$=3.61, S.D.=1.027) รองลงมา คือ อาชีพของผู้ปกครอง ($\bar{X}$=3.34, S.D.=1.136) อายุ ($\bar{X}$=3.08, S.D.=1.090) และเพศ ($\bar{X}$=2.90, S.D.=1.168) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	เพศ	อายุ	อาชีพผู้ปกครอง	เกรดเฉลี่ย
เพศ	1.000	0.800	0.483	0.256
อายุ		1.000	0.554	0.393
อาชีพผู้ปกครอง			1.000	0.482
เกรดเฉลี่ย				1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตารางที่ 6 พบว่า การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient, r) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพผู้ปกครอง และเกรด ผลการคำนวณพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับอายุ (r=0.800) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งอาจสะท้อนถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นอกจากนี้ อายุ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับอาชีพของผู้ปกครอง (r=0.554, r=0.554) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระยะเวลาการศึกษาและโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน ในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับเกรดเฉลี่ย (r=0.482) บ่งชี้ว่าอาชีพของผู้ปกครองอาจส่งผลต่อโอกาสและทรัพยากรทางการศึกษาของนักเรียน ซึ่งอาจสะท้อนถึงความพร้อมทางเศรษฐกิจของครอบครัว อย่างไรก็ตาม เพศมีความสัมพันธ์ต่ำกับเกรดเฉลี่ย (r=0.256) แสดงให้เห็นว่าเพศของนักเรียนไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นสรุปจากการผลวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพของผู้ปกครองและอายุของนักเรียนอาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ น้อยกว่าที่คาดการณ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลาย จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเรียนต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายจังหวัดมหาสารคาม มากที่สุด คือ **ปัจจัยด้านหลักสูตร** ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนให้ความสำคัญกับเนื้อหาหลักสูตรที่เปิดสอน รูปแบบการเรียนการสอน และโอกาสทางวิชาชีพที่ได้รับหลังจบการศึกษา ปัจจัยนี้อาจเกี่ยวข้องกับแนวโน้มของนักเรียนที่ต้องการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตรงกับความสนใจของตนเอง และหลักสูตรที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ

ของตลาดแรงงานได้ รองลงมาคือ **ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม** ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ นักเรียนและผู้ปกครองอาจคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทุนการศึกษา โอกาสการทำงานระหว่างเรียน และรายได้ของครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกสถาบันการศึกษา ปัจจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่ชี้ว่า **ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียน** โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางการเงิน ในขณะเดียวกัน **ปัจจัยด้านความคาดหวัง** และ **ลักษณะทางกายภาพของหลักสูตร** มีอิทธิพลในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจหมายความว่า นักเรียนบางส่วนคำนึงถึงความคาดหวังจากครอบครัว สังคม และโอกาสในการพัฒนาตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของสถาบัน เช่น อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจ แม้จะไม่มากเท่าปัจจัยด้านหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ อุรัชชา สุวพานิช และสมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญระดับมากที่สุดในด้านหลักสูตรและให้ความสำคัญกับทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านสถาบันการศึกษาด้านเศรษฐกิจและการเงิน ด้านสังคม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านครอบครัว และให้ความสำคัญกับด้านบุคคลน้อยที่สุด และสอดคล้องกับ เสกสรรค์ สนวา และคณะ (2567) ได้ศึกษาการตัดสินใจต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่า การตัดสินใจต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่คณะนิติรัฐศาสตร์จัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านคุณภาพและผลงานอาจารย์ อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สองคือ ด้านหลักสูตรการเรียนและการสอนคณะนิติรัฐศาสตร์ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ นุชนาถ พันธุราษฎร์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรี รอบ 2 (โควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ปีการศึกษา 2565 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมีปัจจัยหลัก คือด้านความสอดคล้องของหลักสูตรการเลือกสาขาวิชาหรือหลักสูตรที่ตรงกับความสนใจและความต้องการทางการศึกษาของนักศึกษามีความสำคัญมาก เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อไปของนักศึกษาที่สูง ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย โดยนักเรียนมองว่ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่ต้องการ เนื่องจากเมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอาจจะมีผลต่อโอกาศในการได้รับการพิจารณาในการทำงานด้านความมั่นคงในอาชีพ มหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพสามารถผลิตบัณฑิตที่ได้รับค่าตอบแทนในอัตราสูง และมีโอกาสที่ดีในการได้รับการพิจารณาในการทำงานมากกว่าการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์การมีภาพลักษณ์ที่ดีในสื่อออนไลน์ และการแนะนำของมหาวิทยาลัย ผ่านทางสื่อโซเชียลมีความสำคัญในการทำให้นักศึกษาตัดสินใจความคาดหวังในอนาคต ความคาดหวังต่ออนาคตที่มีโอกาสทำงานและมีอาชีพที่มั่นคงหลังจากสำเร็จการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ **ด้านส่วนบุคคล** พบว่า **เกรดเฉลี่ย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด** สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่พิจารณาคุณสมบัติด้านผลการเรียนของตนเองเป็นหลักในการเลือกศึกษาต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกรดเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการพิจารณารับเข้าเรียนของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมักมีทางเลือกในการศึกษาต่อมากขึ้น และอาจสามารถเข้าศึกษาในสาขาหรือมหาวิทยาลัยที่ตนต้องการได้ง่ายกว่า รองลงมาคือ **อาชีพของผู้ปกครอง** ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นฐานอาชีพของผู้ปกครองอาจมีผลต่อแนวทางการศึกษาของนักเรียน ครอบครัวที่มีผู้ปกครองทำงานในสายอาชีพที่มีความมั่นคง มักจะสนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้นักเรียนบางส่วนอาจได้รับแรงบันดาลใจหรือคำแนะนำจากผู้ปกครองให้เลือกเรียนในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้าน **ทุนทางสังคม (Social Capital)** ที่ระบุว่า **สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวสามารถส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาและการตัดสินใจของนักเรียน อายุ** เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับปานกลาง ซึ่งอาจสะท้อนถึงประสบการณ์และความพร้อมของนักเรียนในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ นักเรียนที่อายุมากขึ้นอาจมีมุมมองที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาของตนเอง และอาจมีโอกาสได้รับข้อมูลที่มากขึ้นเกี่ยวกับสาขาวิชาและมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมกับตนเอง ส่วน **เพศ** เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีในปัจจุบันไม่ได้มีข้อจำกัดทางเพศอย่างชัดเจนมากนัก อย่างไรก็ตาม ในบางบริบท อาจมีความแตกต่างในการเลือกสาขาวิชาตามเพศ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ที่มักมีนักศึกษาชายมากกว่า หรือสาขาการศึกษาและพยาบาลศาสตร์ที่มักมีนักศึกษาหญิงมากกว่า สอดคล้องกับ วิทวัส เหล่ามะลอ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับ

ปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS พบว่า เพศ ระดับชั้นแตกต่างกันมีแนวโน้มการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ**ด้านส่วนบุคคล** สอดคล้องกับ ปฐมา อาแว และนิยาวาเฮร์ ไพบูลย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า เหตุผลส่วนตัวส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2562 และสอดรับกับผลการศึกษาของ ไกรสิงห์ สุดสงวน (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการวิจัยพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครและยืนยันสิทธิ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสื่อบุคคล พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจของนักเรียนคือ การตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นอิสระของนักเรียนในการเลือกอนาคตทางการศึกษาของตนเอง อย่างไรก็ตาม 4) ด้านสื่อใหม่ สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญมากในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย โดยเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และเว็บไซต์ของคณะเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมสูงสุด Facebook ของคณะและหลักสูตรก็มีอิทธิพลมาก เนื่องจากแพลตฟอร์มเหล่านี้ให้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ผ่านแฟลตฟอร์ม มีอิทธิพลค่อนข้างสูงกว่าหลายแพลตฟอร์มแบบดั้งเดิม ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มการใช้โซเชียลมีเดียที่เปลี่ยนไป นักเรียนอาจรับข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยผ่านวิดีโอสั้นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับ บศกร สันติสิริกุล และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จาการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสื่อดิจิทัลสำหรับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาด้านการรับรู้และด้านความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรสร้างสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตรที่มีความหลากหลายผ่านทาง social media ที่สะท้อนถึงความทันสมัยและแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น เช่น การจัดแผนการศึกษา สิ่งสนับสนุนการศึกษา มีทุนสนับสนุนการศึกษามีกิจกรรมเสริมทักษะวิชาชีพที่หลากหลาย มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยและเพียงพอเป็นต้น

2. มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน เช่น เพิ่มหลักสูตรที่มีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในอนาคต และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของหลักสูตร

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่น่าสนใจ โอกาสในการฝึกงาน และเส้นทางอาชีพที่เป็นไปได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมโรงเรียนในเขตจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อในระดับปริญญาตรีระหว่างนักเรียนในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดรอบข้าง เช่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น และบุรีรัมย์ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีความหลากหลายมากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์หลักสูตรในระดับภูมิภาค

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ว่ารายได้ของครอบครัว ทุนการศึกษา และค่าใช้จ่ายในการศึกษามีผลต่อการเลือกเรียนในระดับปริญญาตรีอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566*). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570* (ฉบับปรับปรุง 2566-2570). https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html?utm_source=chatgpt.com

ไกรสิงห์ สุดสงวน. (2560). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal*, *10*(1), 201-206.

ปฐมา อาแว และ นิยาวาเฮร์ ไพบูลย์. (2562). *การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.

เสกสรรค์ สนวา, สุพัฒนา ศรีบุตรดี และ วรฉัตร วริวรรณ. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, *8*(2), 15-30.

นุชนาถ พันธุราษฎร์, จุไรรัตน์ ศิริมั่งมูล, ณัฐฌา ขำศิริ และ ภารดี อนุสุเรนทร์. (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่นระดับปริญญาตรีรอบ 2 (โควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ปีการศึกษา 2565. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, *11*(3), 99-109.

วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บศกร สันติสิริกุล, ธรัช อารีราษฎร์ และ วรปภา อารีราษฎร์. (2566). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ. *วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ*, *9*(1), 60-75.

ราชกิจจานุเบกษา. (2558). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558.* เล่ม 132 ตอนพิเศษ 170 ง.

ศูนย์วิจัยรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2566). *รายงานการดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่ายโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคามกับคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2566). *ปัจจัยที่มีผลต่อการสละสิทธิ์เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบบ TCAS ประจำปีการศึกษา 2566* [รายงานวิจัยฉบับเต็ม]. สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุรัชชา สุวพานิช และ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, *12*(2), 1-17.